

Museumstukken, zilveren visscheppen

Naar aanleiding van de tentoonstelling 'Zilveren visscheppen' in 2006 in het Goud-, Zilver- en Klokkenmuseum te Schoonhoven

visschep

Den Haag 1745

Visscheppen worden gebruikt om vis op te dienen. De rijk ajour bewerkte en gegraveerde visscheppen worden gezien als de mooiste van het diengerei. Qua formaat en uitvoering zijn ze groots.

De vroegst bekende visscheppen dateren uit de eerste helft van de 18e eeuw. In de collectie van het Nederlands Goud-, Zilver- en Klokkenmuseum bevinden zich tien zilveren visscheppen waarvan een Haagse visschep uit 1745 de oudste is. Deze visschep heeft een rechthoekig dwars geplaatst ovaal blad met opstaande rand en een platte steel gedecoreerd met enkel Haags lof. Het symmetrisch gedecoreerde blad is opgewerkt met voluten en ruitjes. Hoewel de decoratie niet direct verwijst naar vis is deze schep zeer waarschijnlijk wel gebruikt voor het opdienen hiervan.

Haagse visscheppen zijn zeldzaam. Twee andere visscheppen, gemaakt in de tweede helft van de 18e eeuw, respectievelijk van de Amsterdamse zilversmeden Hendrik Griste en Hermanus Nieuwenhuys, hebben een ovale bak. Het ajour bewerkte en gegraveerde plat van de visschep van Griste, daterend 1773, is gedecoreerd met twee vissen en bladvoluten in Lodewijk XV stijl. De schep van Nieuwenhuys, daterend 1780, heeft een symmetrisch gedecoreerd ovaal blad met een guirlande en een band met ovalen.

De expositie toont een schitterende privé collectie visscheppen, aangevuld met museale en eigentijdse exemplaren van studenten van de Vakschool Schoonhoven.

De privé collectie scheppen dateren vooral uit de 1e helft van de 19e eeuw en begin 20ste eeuw.

Van verschillende zilversmeden uit het verleden, als Jacobus van Wijk uit Amsterdam en Jan Boon uit Schoonhoven, zijn zilveren voorbeelden te bezichtigen. Van de zilversmid Jacobus van Wijk bevinden zich maar liefst elf scheppen in deze collectie, daterend tussen 1829 en 1840.

Bijna alle visscheppen van Van Wijk hebben een symmetrisch opgewerkte bootvormige bak. In de museumcollectie bevindt zich een visschep daterend uit 1889 van Schoonhovense zilversmid Gerrit Greup. Zoals vermeld in de vorige historische snippet telg uit één van de belangrijkste goud- en zilversmidsfamilies van Schoonhoven in de 19e en begin 20ste eeuw.

De visschep in de vorm van een visnet heeft dezelfde vorm als een die van Rotterdamse zilversmeden Willem Baksteen & Cornelis Johannes Middendorp daterend uit 1887. Alleen de stelen verschillen, die van Greup is gedecoreerd met geraffineerd aangebrachte bloem- en bladmotieven.

visschep

H. Griste, Amsterdam 1773

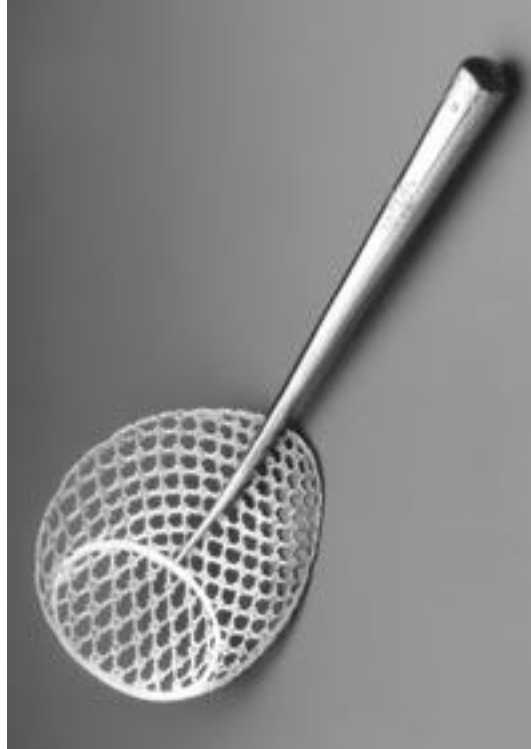
De expositie toont een schitterende privé collectie visscheppen, aangevuld met museale en eigentijdse exemplaren van studenten van de Vakschool Schoonhoven.

De privé collectie scheppen dateren vooral uit de 1e helft van de 19e eeuw en begin 20ste eeuw.

Van verschillende zilversmeden uit het verleden, als Jacobus van Wijk uit Amsterdam en Jan Boon uit Schoonhoven, zijn zilveren voorbeelden te bezichtigen. Van de zilversmid Jacobus van Wijk bevinden zich maar liefst elf scheppen in deze collectie, daterend tussen 1829 en 1840.

Bijna alle visscheppen van Van Wijk hebben een symmetrisch opgewerkte bootvormige bak.

In de museumcollectie bevindt zich een visschep daterend uit 1889 van Schoonhovense zilversmid Gerrit Greup. Zoals vermeld in de vorige historische snippet telg uit één van de belangrijkste goud- en zilversmidsfamilies van Schoonhoven in de 19e en begin 20ste eeuw. De visschep in de vorm van een visnet heeft dezelfde vorm als die van Rotterdamse zilversmeden Willem Baksteen & Cornelis Johannes Middendorp daterend uit 1887. Alleen de stelen verschillen, die van Greup is gedecoreerd met geraffineerd aangebrachte bloem- en bladmotieven. Visscheppen met een blad in de vorm van opengewerkte visnetten werden begin 20ste eeuw ook bij de firma Van Kempen, Voorschoten geproduceerd.

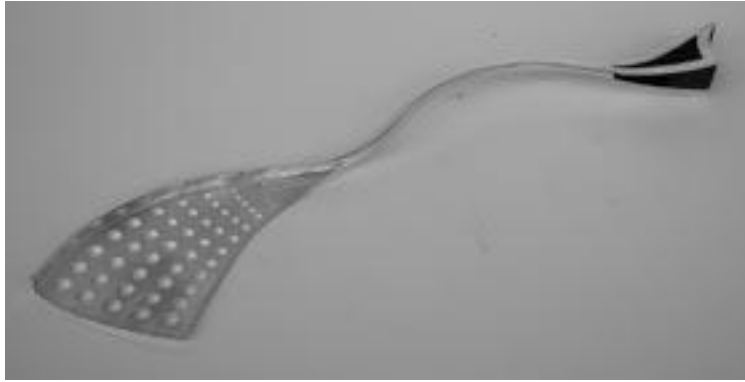

visschep

G. Greup, Schoonhoven 1889

Maar ook bekende zilverfabrikanten als Gerritsen en Van Kempen uit Zeist en Hooijkaas uit Schoonhoven produceerden in de eerste helft van de 20ste eeuw visscheppen in bestaande modellen.

Hedendaagse visscheppen naar ontwerp van zilversmid John Valckx en de Schoonhovense zilversmid Paul de Vries zijn op de expositie ook te bezichtigen. Beide hebben een directe verwijzing naar het vis opdienen. De schep van John Valckx is opgewerkt in de vorm van een vis en de schep van De Vries is gedecoreerd met kringen van het water en visogen. Acht vierdejaars studenten van de Vakschool, Schoonhoven zilveren hebben ook visscheppen gemaakt. De tentoonstelling wordt aangevuld met onder andere damast Vissen naar ontwerp van de sierkunstenaar Chris Lebeau, tafellinnen Vissen en zeepaardjes van M.C. Escher en oude menu's en kookboeken.

visschep

R. van den Nieuwenhof, Schoonhoven 2005

Vakschool Schoonhoven

Literatuur:

B.S. Rabinovitch, Antique silver servers for the dining table. Styles, function, foods and social history. Conord (Mass.) 1991

J.R. de Lorm, Amsterdams Goud en Zilver, Amsterdam (Rijksmuseum) Zwolle, 1999

J. Pijzel-Dommisse, Haags Goud en Zilver, Den Haag (Gemeentemuseum) Zwolle 2005

B.W.G. Wttewaall, Nederlands klein zilver en schepwerk 1650-1880, Abcoude 1995